

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการด้านต่าง ๆ ไปอย่างรวดเร็ว แต่ละประเทศจะต้องเตรียมตัวในเรื่องต่าง ๆ เพื่อให้ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมยุคใหม่เป็นสังคมแห่งการแข่งขัน ยุคแห่งการเรียนรู้ไร้พรมแดน การศึกษาเข้ามามีบทบาทในการเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้มแข็งในเรื่องต่าง ๆ ของมนุษย์ ดังนั้นผู้นำแต่ละประเทศจึงดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเพื่อให้การศึกษาเป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชนซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2551 ที่มีกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก และจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรม และมีความรอบรู้อย่างเท่าทัน ให้มีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อนำไปสู่ฐานสังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง กล่าวคือมุ่งให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกอย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1-2)

กลุ่มสาระการเรียนรู้อาชีพและเทคโนโลยี เป็นกลุ่มสาระที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์ และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียง และมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 1) มีทักษะการทำงาน มีทักษะการจัดการ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาใช้ในการทำงานอย่างถูกต้องเหมาะสม คำนึงและมีคุณธรรม สร้างและพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือวิธีการใหม่ สามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน เห็นคุณค่า และมีเจตคติที่ดีต่องาน ตลอดจนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่

ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทนอันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเอง และพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้ในแนวทางปฏิรูปการศึกษา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, หน้า 2-3) และการแก้ปัญหาในการทำงานตามกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนได้รับการปลูกฝังและพัฒนาคุณภาพงานและคุณธรรม การเรียนรู้จากการทำงาน จึงเป็นการเรียนที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ทักษะและความดีที่หลอมรวมกันจนเกิดเป็นคุณลักษณะของผู้เรียนทั้งด้านคุณภาพและคุณธรรมตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดและมีความสำคัญอย่างยิ่ง และการเรียนรู้ที่ดีวิธีหนึ่งคือ การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ (Project Approach) เป็นการจัดการประสบการณ์ตรงให้ผู้เรียนสามารถใช้ความชำนาญ ทักษะที่มีอยู่รวมจุดเด่นของตนเองให้แสดงออกมา ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติเอง ทำให้จดจำสิ่งต่างๆ ได้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบโครงการนำมาใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกสาระวิชา เช่น โครงการวิทยาศาสตร์ โครงการภาษาไทย เป็นต้น (ลัดดา ภูเกียรติ, 2544, หน้า 48) ลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกเรื่องหรือประเด็นที่จะศึกษา วิธีการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทุกขั้นตอน มีการเชื่อมโยงระหว่างความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่ และผู้เรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น (วัฒนาพร ระจับทุกข์, 2545, หน้า 59) ดังนั้นการเรียนรู้โดยโครงการจะช่วยฝึกทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในด้านการคิดอย่างเป็นระบบ รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น มีทักษะตั้งคำถามและรู้จักการแสวงหาคำตอบ มีทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ตลอดจนรู้จักคิดตัดสินใจในการสร้างทางเลือกอย่างมีเหตุผล (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์, 2545, หน้า 213) อันจะนำไปสู่การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ตลอดทั้งเสริมสร้างให้เป็นคนเก่ง คนดี และเรียนรู้อย่างมีความสุขจากการคิดวิเคราะห์ วางแผนปฏิบัติด้วยตนเอง ตลอดจนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 อย่างแท้จริง นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้โดยโครงการเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้า และลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์หรือกระบวนการอื่น ๆ ที่เป็นกระบวนการในการศึกษาหาคำตอบในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้คำแนะนำ ปรีกษา และความช่วยเหลือจากผู้สอน

หรือผู้เชี่ยวชาญ เริ่มตั้งแต่การเลือกหัวข้อที่จะศึกษา การวางแผน การดำเนินงานตาม ขั้นตอนที่กำหนด ตลอดจนการนำเสนอผลงานซึ่งการจัดทำโครงการนั้นสามารถทำได้ทุกระดับชั้น อาจเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่ม จะกระทำในเวลาเรียนก็ได้ (สุวิทย์ มูลคำ และ อรทัย มูลคำ, 2546, หน้า 84)

การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นการสอนอีกแบบหนึ่ง ที่ยึด ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยให้ผู้เรียนมีการจัดกลุ่มปรึกษากันเองว่าอยากจะเรียนรู้เรื่อง ใดเรื่องอย่างใดบ้าง มีการวางแผนในการเรียนรู้กันเอง มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบใน การช่วยกันค้นคว้าศึกษาตนเอง ครูจะเป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น นักเรียนได้มีโอกาสพัฒนา ความรู้ความสามารถในการ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนแบบนี้ เน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมทักษะการคิด และการทำงานร่วมกัน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายร่วมกันทุกคน การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นกระบวนการเรียน กระบวนการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อให้ นักเรียน ได้ใช้กระบวนการเหล่านั้นในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ต่อไปในอนาคต แต่ปัญหาที่ประสบอยู่ ก็คือ ไม่ว่าจะหลักสูตรจะดีเพียงใด ถ้าการจัดการเรียนการสอนยังคงเป็นรูปแบบเดิมที่มีครู เป็นศูนย์กลาง สอนให้จำมากกว่าสอนให้ทำ สอนให้เชื่อมากกว่าสอนให้ขัดแย้ง สอนเนื้อหา มากกว่าสอนกระบวนการแสวงหาความรู้ มิได้ดึงเอาศักยภาพของผู้เรียนออกมา เป็นการ ปิดกั้นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนโดยสิ้นเชิง (บุรชัย ศิริมหาสาคร, 2540, หน้า 20)

จากสภาพปัญหาของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้เรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีที่ผ่านมา พบว่าผู้เรียนขาดทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ขาดทักษะการฝึกปฏิบัติ ทักษะ ในกระบวนการทำงาน โดยเฉพาะทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม ขาดทักษะด้านการคิด สร้างสรรค์ ขาดการวางแผนในการทำงาน ไม่เห็นคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น ส่งผลให้นักเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เนื่องจากในบริบทของเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา มีแหล่งน้ำ ธรรมชาติทำให้มีความอุดมสมบูรณ์สามารถทำการเกษตรได้ดี เช่น การปลูกข้าว ปลูก พืชผักสวนครัวไว้รับประทานเอง ปลูกเห็ด เป็นต้น แต่ไม่ได้มีการถนอมอาหาร หรือมีการ แปรรูปเพื่อเก็บไว้รับประทานในระยะเวลายาวนานขึ้น หรือคิดวิธีการใหม่ ๆ ที่จะถนอม อาหารและคุณค่าทางอาหารและโภชนาการที่ดีและเกิดประโยชน์ต่อสุขภาพของตนเอง หรือสามารถผลิตเพื่อจำหน่ายเป็นอาชีพ เสริมรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว และ

เพื่อให้มีส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแนวทางและความคิดสร้างสรรค์ รู้จักใช้ความสามารถ ความถนัดและความสนใจของตนเองเพื่อเตรียมตัวเข้าสู่งานอาชีพ และใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนช่วยให้นักเรียนได้

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน พบว่าเป็นการพัฒนาและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้ด้วยตนเอง โดยการฝึกปฏิบัติจริง รู้จักวางแผน กำหนด กิจกรรม ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนด อนุรักษ์ความรู้และการนำเสนอรายงานได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มาพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน เรื่อง การแปรรูปอาหาร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนจัดทำโครงการ การแปรรูปอาหารตามความสนใจและความถนัดของตนเอง ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ ทั้งในการทำงานของตนเองและการทำงานร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิบัติจริงในลักษณะของการศึกษา สืบค้น ทดลอง ประดิษฐ์คิดค้นและสรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นและเป็นการสร้างพื้นฐานในการประกอบอาชีพให้กับผู้เรียนต่อไป

คำถามของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดปัญหาของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2 หรือไม่ อย่างไร
2. ทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หรือไม่ อย่างไร
3. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หรือไม่ อย่างไร

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน หรือไม่ อย่างไร

5. ทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความแตกต่างกัน หรือไม่ อย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
5. เพื่อเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ

สมมติฐานของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ทักษะปฏิบัติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
5. ทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่างกัน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ มีความแตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผู้วิจัยได้กำหนดความสำคัญของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ได้ชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ
2. นักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

3. เป็นแนวทางสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติ ความคิดสร้างสรรค์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 3 ห้อง รวม 94 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 1 ห้องเรียน มีจำนวนนักเรียน 35 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

2.1.1 วิธีสอนด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานและการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2.1.2 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบ่งเป็น 3 ระดับ

2.1.2.1 สูง

2.1.2.2 ปานกลาง

2.1.2.3 ต่ำ

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ทักษะปฏิบัติ

2.2.2 ความคิดสร้างสรรค์

2.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหา การแปรรูปอาหาร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหาร

โดยการเรียนรู้แบบโครงการรวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ จำนวน 1 ชุด ซึ่งประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการทดลองและสอบ ก่อนเรียนหลังเรียน จำนวน 20 ชั่วโมง

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 ใช้เวลา ในการดำเนินการทดลองรวมทั้งสิ้น 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง ทั้งนี้รวมการทดสอบก่อนและหลังการทดสอบ

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบโครงการ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550, หน้า 4) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1). ขั้นนำเสนอ 2). ขั้นวางแผน 3). ขั้นปฏิบัติ 4). ขั้นประเมินผล ร่วมกับการเรียนรู้แบบ ร่วมมือ Slavin (1995, p. 326 อ้างถึงใน ชนิกา ชันติยู, 2558, หน้า 58) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นนำ 2) ขั้นสอน 3) ขั้นฝึกทักษะ 4) ขั้นทดสอบ 5) ขั้นสรุป ซึ่งเป็นการจัด กิจกรรมที่คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามขั้นตอน การเรียนรู้ทั้ง 6 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้แบบโครงการรวมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ดังนี้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นียมคัพทเจพา

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นียมคัพทเจพา ไว้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรม หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้นมาที่มีใช้สื่อต่าง ๆ หลายชนิดเป็นองค์ประกอบ จัดเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เกิดความรู้ด้วยตนเอง ประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 คำชี้แจงมีการใช้ชุดกิจกรรมวัตถุประสงค์ วิธีการใช้ คำชี้แจงสำหรับครู บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน การดำเนินการตามแผนการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหาการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบ

2. การเรียนรู้แบบโครงงาน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ในเรื่องที่สนใจ จนเกิดความรู้ใหม่ สิ่งใหม่ โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ โดยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ขั้นนำเสนอ หมายถึง ขั้นที่ผู้สอนให้ผู้เรียนศึกษาใบความรู้กำหนดสถานการณ์ ศึกษาสถานการณ์ เล่นเกม ดูรูปภาพ หรือผู้สอนใช้เทคนิคตั้งคำถามเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในแผนจัดการเรียนรู้แต่ละแผน เช่น สาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เป็น ขั้นตอนของโครงงานเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการเรียนรู้

2.2 ขั้นวางแผน หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันวางแผน โดยร่วมกันระดมความคิด อภิปรายหรือข้อสรุปของกลุ่มเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

2.3 ขั้นปฏิบัติ หมายถึง ขั้นที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เขียนรายงานสรุปที่เกิดขึ้นจาก วางแผนร่วมกัน

2.4 ขั้นประเมินผล หมายถึง ขั้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้สอนผู้เรียนและเพื่อนร่วมกันประเมิน

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง การเรียนแบบกลุ่มย่อย คณะความสามารถของนักเรียน (เก่ง ปานกลาง และต่ำ) ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขั้นนำ หมายถึง การกระตุ้นและสร้างความสนใจของนักเรียนให้มีต่อบทเรียน ทำให้นักเรียนมีความพร้อม และกระตือรือร้นที่จะเรียน นักเรียนรู้ว่าจะเรียนเรื่องอะไรโดยที่ครูไม่ต้องบอกโดยตรง และนักเรียนยังสามารถนำความรู้เดิมมาสัมพันธ์กับ

บทเรียนใหม่ได้อย่างถูกต้อง ผู้สอนชี้แจงจุดประสงค์ของบทเรียนและจัดกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อยที่มีสมาชิกที่มีความสามารถแตกต่างกัน ผู้สอนแนะนำวิธีการทำงานกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

3.2 ขั้นสอน หมายถึง กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความคิดที่จะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดทักษะที่จะแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ผู้สอนบอกปัญหาหรืองานที่ต้องการให้กลุ่มแก้ไข หรือคิดวิเคราะห์หาคำตอบ และแนะนำแหล่งข้อมูล ค้นคว้า หรือให้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการคิดวิเคราะห์ ผู้สอนมอบหมายงานที่กลุ่มต้องทำให้ชัดเจน

3.3 ขั้นฝึกทักษะ หมายถึง กระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง และร่วมมือกันทำงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับ ทุกคนร่วมรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมแสดงความคิดเห็น การจัดกิจกรรมในขั้นนี้ผู้สอนสังเกตการทำงานของกลุ่ม คอยเป็นผู้อำนวยความสะดวก ให้ความกระจ่างในกรณีที่ผู้เรียนสงสัยต้องการความช่วยเหลือ

3.4 ขั้นทดสอบ หมายถึง การตรวจสอบว่าผู้เรียนได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ครบถ้วนแล้วหรือยัง ผลการปฏิบัติเป็นอย่างไร เน้นการตรวจสอบผลงานกลุ่มและรายบุคคล

3.5 ขั้นสรุป หมายถึง การเขียนสรุปที่ได้ดำเนินการตามข้อ 3.1 ถึง 3.4 และผู้สอนควรช่วยเสริมเพิ่มเติมความรู้ ช่วยคิดให้ครบตามเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. ชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงงานร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ หมายถึง สื่อการเรียนการสอนที่ครูสร้างขึ้นประกอบด้วยวัสดุ อุปกรณ์หลายชนิดและองค์ประกอบอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและปฏิบัติกิจกรรม และเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำชี้แจงมีการใช้ชุดกิจกรรม วัตถุประสงค์ วิธีการใช้ คำชี้แจงสำหรับครู บทบาทของครู บทบาทของนักเรียน การดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ส่วนที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการใช้คู่มือ

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนา ความพยายามของบุคคลที่เป็นแรงขับให้บุคคลพยายามที่จะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จตามที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ปานกลาง และต่ำ

6. ทักษะปฏิบัติ หมายถึง ความสามารถในการทำงานได้อย่างถูกต้อง คล่องแคล่วว่องไว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดจากการฝึกฝน ปฏิบัติบ่อย ๆ ซ้ำ ๆ จนเกิดความชำนาญ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดทักษะปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ

7. ความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนในการแสดงออก ถึงความคิดที่สามารถสร้างสิ่งใหม่ ความคิดหลายทิศทาง หลายแง่ หลายมุม คิดได้ กว้างไกล โดยนำประสบการณ์ที่ผ่านมาเป็นพื้นฐานที่ทำให้เกิดความคิดใหม่ อันนำไปสู่การ ประดิษฐ์คิดค้นพบสิ่งต่างๆ ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบวัดความคิดสร้างสรรค์ จำนวน 7 ข้อ

8. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะทางด้านความรู้ ความ เข้าใจ ความสามารถ และทักษะต่างๆ หลังจากที่ได้รับ การเรียนรู้ไปแล้ว ได้จากการทำ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้ แบบโครงการร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผล สัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 1 ฉบับ เป็นข้อสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

9. นักเรียน หมายถึง ผู้รับการศึกษาจากโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 22 จำนวน 94 คน

10. ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรม หมายถึง คุณภาพของชุดกิจกรรม ซึ่งวัด ได้จากคะแนนกระบวนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุด กิจกรรมการแปรรูปอาหารโดยการเรียนรู้แบบโครงการร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เกณฑ์ 80/80 ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

80 ตัวแรก หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ซึ่งได้จากร้อยละ ของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทดสอบย่อยท้ายแผนการจัดการเรียนรู้

80 ตัวหลัง หมายถึง ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งได้จากร้อยละของ คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทุกคนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนด้วยชุดกิจกรรม